

9

Deloitte.

SZERVEZETEK ÉS EGYEZMÉNYEK

1. INTRO: A SZABÁLYOZÁS ÉS EGYEZMÉNYEK FONTOSSÁGA

A fenntartható fejlődésre több definíció létezik – az egyik, széleskörűen elfogadott meghatározás így szól:

„A gazdasági fejlődést, a környezetvédelmet és a társadalmi igazságosságot összekötő haladás víziója, amelynek értékeit a demokratikus kormányok és politikai mozgalmak világszerte elismerik.”

Ebből adódóan a nemzetközi szervezetek és az államok kormányai a fenntarthatóbb jövőhöz vezető változás szerves és kiemelt szereplői.

MIT TEHETNEK A KORMÁNYOK?

A kormányoknak rendkívül sok eszköz van a kezükben az érintett szereplők környezetvédelemre való ösztönzésére, például:

- szabályozási intézkedéseket alkalmazhatnak (pl. az újrahasznosítási arányokra vonatkozó kötelezettségek kapcsán)
- a szennyezéshez közvetlenül kapcsolódó adókat vethetnek ki (pl. adók kivétele a vállalatok felé, ha egy bizonyos szint fölött van a CO₂ kibocsátásuk)
- más gazdasági ösztönzőket biztosíthatnak a kevésbé szennyező technikákat alkalmazó termelésre és a „környezetbarátabb” termékre való átállásra (pl. vállalatok támogatása a napenergiára való átállásban)

2. ÖSSZKÉP:

MILYEN TÉMAKÖRÖKRE VONATKOZNAK ÁLTALÁBAN AZ ÁLLAMOK KÖRNYEZETVÉDELMI KEZDEMÉNYEZÉSEI?

Az Eurostat és az OECD felmérései alapján az államok környezetvédelemmel kapcsolatos intézkedései leggyakrabban az alábbi témakörökre vonatkoznak:

Levegő és éghajlat védelme:

üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése

Szennyvízgyaldálkodás:

a felszíni vizek szennyezésének megelőzése

Hulladékgyaldálkodás:

hulladék keletkezésének megelőzése, környezetre gyakorolt káros hatásainak csökkentése

Talaj, talajvíz és víz:

védelem és helyreállítás

Zajszennyezés, rezgés:

közlekedési, valamint ipari tevékenységekből adódó zaj és rezgések szabályozása, csökkentése

Biológiai sokféleség és táj védelme:

állat- és növényfajok, ökoszisztémák és élőhelyek, természetes tájak védelme és helyreállítása

Sugárzás elleni védelem

Kutatás és fejlesztés

3. VILÁGSZINTŰ EGYEZMÉNYEK, KEZDEMÉNYEZÉSEK

Amikor az ember folyamatosan rossz híreknek van kitéve a klímaváltozással kapcsolatosan, néha hajlamos elfelejteni, hogy néhány pozitív irányú változás is folyamatban van: nemzetközi, regionális és lokális szinten is egyre nagyobb figyelmet kap a klímaváltozás és fenntarthatóság kérdése.

Világszinten 1988 óta (többek között) az alábbi mérföldköveket tapasztalhattuk, elsősorban az ENSZ kezdeményezései által:

1988

AZ IPCC LÉTREHOZÁSA²

- *Intergovernmental Panel on Climate Change: Éghajlatváltozási Kormányközi Testület*
- 5-7 évente helyzetértékelő jelentést tesz közzé, amelyet az éghajlati ismeretek referenciapontjának tekintenek
- Az utolsó riport 2022 februárjában jelent meg, és többek között a jelenlegi gazdasági modellek súlyos kockázataira és az alternatív gazdasági modellekben rejlő lehetőségekre hívta fel a figyelmet

1992

A UNFCCC LÉTREHOZÁSA³

- *United Nations Framework Convention on Climate Change: ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye*
- Jelenleg **197 ország** vesz részt az egyezményben
- A Keretegyezmény kapcsán a résztvevő államok **hivatalosan elismerték a globális felmelegedés létezését**, és megszületett egy **globális célkitűzés az üvegházhatású gázok koncentrációjának stabilizálására**

1995

ELSŐ COP⁴

- *Conference of the Parties – Felek Konferenciája*
- A globális felmelegedés megvitatása céljából az országok vezetői számára rendszeresen, évente megrendezett csúcskonferencia

1997

COP 3, 1997: KYOTO PROTOKOLL⁵

- A harmadik „Felek Konferenciáján” megszületett az első nagy, nemzetközi elköteleződés
- Vállalás: 2008 és 2012 között, majd 2012 és 2020 között **a kibocsátások csökkentése (átlagosan) 5%-kal**

2015

COP 21, 2015: PÁRIZSI EGYEZMÉNY⁶

- Vállalás: a globális átlaghőmérséklet emelkedésének 2 °C alatt tartása, az iparosodás előtti szinthez képest
- Célkitűzés: **net-zero*** (avagy klímasemlegesség) **elérése a 21. század közepéig**
- Fenntartható Fejlődési Célok kidolgozása (SDG-k)

*Net-zero: amikor ugyanannyi üvegház-hatású gáz (ÜHG) kerül a légkörbe, amennyi el is tud távolodni magától; tehát egy egyensúlyhelyzet a kibocsátott ÜHG és a légkörből kivont ÜHG mennyisége között.

Említésre méltó nemzetközi kezdeményezés a **Föld Napja**, amely minden évben **április 22.**-ére esik és célja a figyelemfelkeltés a bolygónk védelme kapcsán. Ezen a napon világszerte érdekes, fenntarthatósággal kapcsolatos eseményeken és rendezvényeken lehet részt venni.

Magyarországon 1990 óta rendezik meg.

4. AZ ENSZ FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI CÉLJAI⁷

Az Egyesült Nemzetek Szervezete által kitűzött célok, avagy SDG-k (SDG: Sustainable Development Goals) 17, egymással összefüggő globális célt fogalmazznak meg, amelyeket az ENSZ 2030-ig szóló Menetrendjének részeként „egy mindenki számára jobb és fenntarthatóbb jövő elérésére” szabtak.

VIDEÓK:

Az SDG-k az EU-ban
(1:20 perc)

SDG-k elmagyarázva
(5 perc)

- A célok széleskörűek és **összefüggnek egymással**.
- Minden célhoz **konkrét alcélok** tartoznak.
- A célokat **2030-ig** kell elérni. A velük kapcsolatos előrehaladásról az ENSZ minden évben egy **állapotfelmérő riportot** jelentet meg, illetve elérhetővé tett **online mérőeszközöket** az előrehaladás nyomonkövetésére
- **A vállalati szektorban is egyre komolyabb trend az SDG-k mentén fenntarthatósági célokat kitűzni.**

KRITIKUS SZEMLELET MEGŐRZÉSE:

Ugyan nagyon fontos, hogy figyelembe vegyük a klímapolitikával kapcsolatos pozitív fejleményeket, azért az sem ideális, ha az ember túlságosan ezekre hagyatkozik – **hiszen önmagukban ezek sem elegendek a rendszerszintű változás eléréséhez**. A szabályozások általában hosszú távú célokat tűznek ki, így az eredményeik rövid távon gyakran még nem érezhetőek.

Fontos, hogy **folyamatosan tájékozódjunk az aktuális eseményekről és azok valódi hatásairól**, megkérdőjelezzük hatékonyságukat, és arra törekedjünk, hogy a legjobb képességeink és lehetőségeink szerint magunk is hozzájáruljunk a pozitív irányba vezető változáshoz.

Például, tekintve, hogy az SDG-k milyen univerzális célokat tűznek ki iránymutatásként, amik nem konkrét iparágakra vagy vállalatokra vonatkoznak és ilyen kontextusban nehezen mérhetők, ezért előfordul, hogy a vállalatok nem megfelelően használják ezeket és beleeshetnek a „zöldre mosás” csapdájába.

5. REGIONÁLIS KEZDEMÉNYEZÉSEK: AZ EURÓPAI ZÖLD MEGÁLLAPODÁS

Európai zöld megállapodás

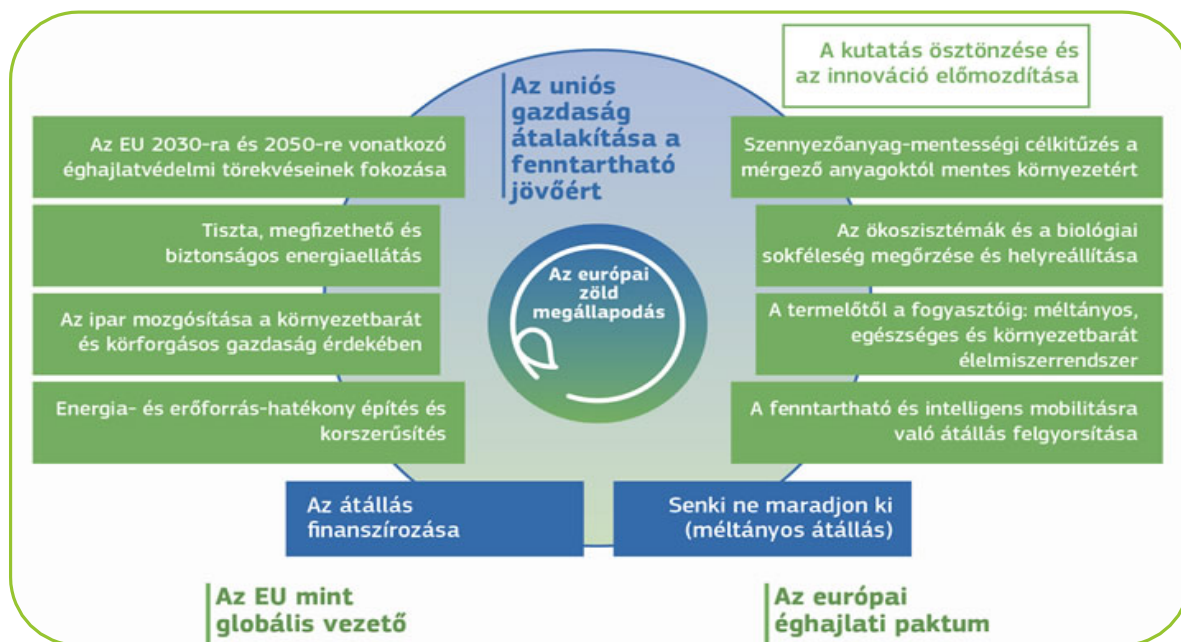
út a klímasemleges kontinens felé

#EUGreenDeal #ZöldMegállapodás

Az Európai Unió élen szeretne járni a klímaváltozás megfékezésében, ezért a 2020-ban elfogadott Zöld Megállapodásában⁸ („EU Green Deal”) célként tűzte ki, hogy az első klímasemleges kontinenssé váljon.

AZ EURÓPAI ZÖLD MEGÁLLAPODÁS FŐ ELVEI:

Ábra forrása: Az európai Bizottság Közleménye, 2019⁹

Kötelező EU klímacél:

- klímasemlegesség 2050-ig
- 55%-os üvegház hatású gáz kibocsátás csökkentés 2030-ig az 1990-es értékhez képest („Fit for 55” csomag)

Országok számára **kötelező a nemzeti klímaváltozás adaptációs stratégiák készítése**

Az EU a célok elérését **ambiciózus finanszírozással** támogatja

“
Az Európai Unió
2005-ben létrehozta
az ú.n. kibocsátás-
kereskedelmi rendszert
(Emissions Trading
System, ETS).
”

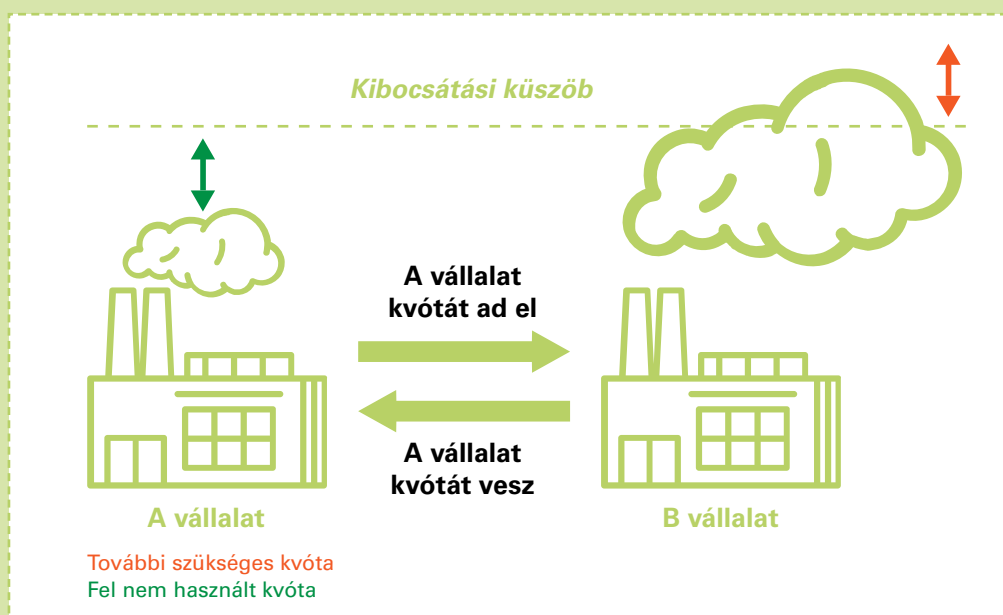
MI IS EZ?¹⁰

Az Unió meghatároz egy **szén-dioxid kibocsátási „küszöböt”** bizonyos iparágakban tevékenykedő vállalatok számára. Efelett a határérték felett **a vállalatok csak szén-dioxid kvótákért cserébe szennyezhetik a levegőt.**

A meghatározott mennyiségű ingyenes kvótákon túl a vállalatok **aukciók keretében tudnak több ÜHG kibocsátási keretet vásárolni.** Ennek az a célja, hogy a vállalatok anyagi ösztönzők révén motiváltak legyenek csökkenteni a kibocsátásaikat.

A kvóta úgy működik, hogy egy CO₂-egység egy tonna szén-dioxid kibocsátását engedélyezi. **A fel nem használt kvótát a vállalatok eladhatják.**

Bizonyos időközönként az EU felülvizsgálja a meghatározott határértékeket (ált. csökkenti) és az érintett iparágakat (ált. kibővíti). **A 2005-ben életbe lépett program 2021-ben lett negyedszerre kibővítve.**

Ábra forrása: IrishEnvironment.com¹¹

6. A MAGYARORSZÁGI SZABÁLYOZÓI KÖRNYEZET

Magyarországon a klímacélokkal kapcsolatos törekvéseket a 2020-ban elfogadott Klímatörvény¹² fogalmazza meg. Ebben a legfontosabb célkitűzés a **teljes klímasemlegesség elérése 2050-ig**, amelynek a tervek szerint egy fontos mérföldköve az ország kibocsátásainak 40%-al való csökkentése 2030-ig, az 1990-es szinthez képest. Hazánk jelenleg az egyetlen közép-európai ország, amely a klíma céljait törvénybe is foglalta. A 2030-ra kitűzött célok elérése jelenleg nagyon valószínűnek tűnik. Azonban sok szakember tudományos szempontból megkérdőjelezi a hosszú távú célok elérésére irányuló intézkedések tempóját és hatékonyságát – és még nagyon sok tennivalót jósolnak a 2030 és 2050 közötti időszakra.

Szakértők szerint¹³ Magyarországon az alábbi témakörök lennének a legkritikusabbak a klímacélok elérése kapcsán (a teljesség igénye nélkül):

Infrastruktúra és közlekedés: Olyan módon alakítani az infrastruktúrát, hogy az autós forgalom csökkenni tudjon (pl. vasút fejlesztése).

Épületek optimalizálása: A csökkenő lakosság ellenére Magyarországon egyre több ingatlan épül. Fontos a meglévő / épülő ingatlanok esetében fenntartósági szempontokat (pl. energiahatékonyság) figyelembe venni.

GDP függetlenítése a természeti erőforrások felhasználásától: a gazdaságban kevesebb hangsúlyt fektetni olyan iparágakba való befektetésekbe, bevételekre, amelyek a természeti erőforrások intenzív felhasználásán alapulnak.

Átállás alternatív energiaforrásokra: Fontos lépés lesz a Mátrai Erőmű lignittüzelő blokkjainak leállítása, valamint a nap-és szélenergiatermelésnek a támogatása.

Erdős területek növekedésének újraindítása: Többek között a szén-dioxid elnyelése és a biodiverzitás megőrzése céljából.

7. ÁTTEKINTÉS:

A KÖRNYEZETVÉDELMI SZABÁLYOZÁSOK LEHETSÉGES GAZDASÁGI HATÁSAI

Sokat hallhattuk már, hogy az emberek aggódnak a környezetvédelmi szabályozásoknak a gazdaságra való hatásaitól. Sokakban él a prekoncepció, hogy ezek hátráltatják a gazdasági fejlődést és az általános jóllétet – az alábbiakban bemutatunk pár kulcstényezőt a témában.

Erőforrások hosszú távú átrendeződése a gazdaságban

- Az előírások által rövid távon megnövekedhetnek a vállalatok termelési költségei, pl. kibocsátások csökkentése érdekében végrehajtott beruházások / megnövekedett működési költségek miatt
- Ez rövid távon befolyásolhatja az érintett ágazatok versenyképességét és az áruk iránti keresletet, és ezzel az erőforrások átrendeződéséhez vezethet

Innováció serkentése

- A környezetvédelmi előírások serkentik az innovációt
- Megnövekedhetnek a természeti erőforrások hatékony felhasználására és a kevésbé szennyező termékek előállítására vonatkozó beruházások

Törekvések nemzetközi szintű összehangolása

- A szigorúbb szabályozást alkalmazó országokban rövid távon csökkenhet a vállalatok versenyképessége (pl. az EU államaiban rákényszerülnek arra, hogy környezetbarát technológiákba fektessenek be, míg máshol erre nem kell költeniük)
- Ezáltal az országban növekedhet az import, csökkenhet az export
- Egyes esetekben vállalatok külföldre költöztethetnek üzemeket

Gazdasági lehetőségek

- A környezetvédelmi szabályok ösztönzik az olyan új vállalkozások / iparágak fejlődését, amelyek később fontos export terméké válhatnak az ország / vállalat számára
- Pl. mára Dánia teljes exportjának jelentős részét teszi ki a szélturbinák exportja

SZERETNÉL MÉG JOBBAN ELMÉLYÜLNI A TÉMÁBAN?

Kattints [ide](#) és nézd meg **szakmai videóinkat** a témában!

Kattints [ide](#) és nézd meg az első magyar, fiataloknak szóló **Klímakonferencia előadásait!**

Ha már úgy érzed, hogy eleget tanultál a témáról, teszteld tudásod! Kattints [ide](#) és töltsd ki a **témához kapcsolódó kvízünket!**

Elég a tanulásból? Már cselekednél? Nézd meg [itt](#), milyen kihívásaink vannak és teljesítst egyet! A sikereidről posztolj a **#KlímahősVagyok** hashteggel!

Kíváncsi vagy a víz útjára, vagy hogy mi fán terem a bio? Nézd meg az idei lehetőségeket, ahol személyesen bepillantasz egy-egy üzem, műhely, nagyvállalat működésébe, meghallgathatod fenntarthatósági törekvéseiket, közvetlenül döntéshozóknak teheted fel kérdéseidet!

Nem csak számodra, számunkra is fontos a részvételed! [Ide](#) kattintva jelentkezz akár egyénileg, akár osztályoddal egy **műhelylátogatáson!**

Nem tudod elképzelni, milyen lehet egy műhelylátogatás? [Nézd meg](#), hogy a 2022-es Klímahősök milyen gyárakban, üzemekben, nagyvállalatoknál jártak és kikkel beszélgettek a fenntarthatóságról és a klímaváltozásról.

AZ E-LEARNING ANYAG TÁMOGATÓI:

Készült a
Deloitte.
szakmai támogatásával

unicef
minden gyerekért

